

Vindustanker

Øyvind Teig
μ-tekster

ISBN 978-82-93982-02-9

< Vindustanker

1

Nå er det snart ett år siden de forrige tekstene mine. Jeg tenkte, at om jeg skal skrive mer, så må det være om noe annet. Men jeg har hørt: Om man lar noe viktig være uskrevet, så kan man ikke få skrevet noe annet viktig, heller. Så da er det bare å komme i gang. Med alle detaljene.

< Vindustanker

2

Jeg gir nok inntrykk av at det står bedre til enn det gjør. Her jeg ligger på sofaen, etter en helt super dag. På ryggen, det høyre beinet, med kneet opp, og det venstre i kryss, oppå det. Her trenger jeg ikke å gi inntrykk av noen ting. (I det jeg gikk ned trappa lot jeg radioen oppe bli stående på, men bare, svakt. Jeg har ikke hørt noe musikk derfra i hele ettermiddag. Men nå, fra sofaen, hører jeg god stemning som siger ned trappa. (Bare overdøvet, av en stille kropp.

< Vindustanker

3

8870 skritt står det på mobilen. I det fine høstværet. Det blir halvparten så mange bøyinger, av de venstre tærne, inni de gode skoa, med myke såler. (De kjentes i alle fall gode da jeg kjøpte dem.)

Subjektiv vurdering av smerte går vel til ti. La meg si, smerte på en-til-to i dag. Per skritt? Slik foten dirrer nå, så tror jeg at tærne har lagt sammen, hver smerteverdi. Til tusenvis.

< Vindustanker

4

Det er derfor jeg ringte til poliklinisk her om dagen. Og de ringte tilbake. –Jeg setter opp en time til vurdering av injeksjon i tærne, sa han. Jeg spurte. –Nei, det er ingen vits i å sette bedøvelse først. –Det blir bare verre. Jeg gruer meg. Men jeg tenker: da får jeg noe å skrive om. –Stay tuned, kan jeg si til meg sjøl. Samme kanal. Det ene livet.

< Vindustanker

5

Jeg ligger på sofaen og gleder meg til å legge meg. Det kom for en time, eller var det to timer siden. Jeg holdt på med noe, og trodde en stund at jeg skulle fortsette, også etter at jeg gikk tom, og dermed unngå sofaen. Men i stedet sa jeg at jeg legger meg nedpå. Så nå er det bare å vente på neste ladestasjon. Og at den har ledninger nok til hele greia.

< Vindustanker

6

Jeg hadde ny time hos legen. Så kom det en melding om at han kom til å bli sykmeldt. Derfor måtte jeg få en utsatt time, om en måneds tid. For å snakke om meg, igjen. På slutten av den forrige timen lurte han på om han skulle sette opp ny time, tre måneder senere. —Som vanlig? —Ok. —Så får vi bare håpe at legen er her da, sa han. Jeg hørte rett. Men, jeg tenkte. Jeg kan ikke spørre. Jeg spurte ikke.

< Vindustanker

7

Jeg kan huske at du tok et bilde av meg da du var på besøk en gang. Jeg oppdager det av og til, i det gamle albumet. Jeg satt i sofaen og leste en interessant avis som jeg hadde kjøpt på Narvesen. Jeg var ganske blid. Det var i dette rommet. I dag ligger jeg på vår sofa og venter - på at slappheten etter det ukentlige stikket, i går, skal gå over. (Ikke akkurat det samme bildet.) Men snart går det over. Og, kanskje er det en hel uke til neste gang? (Jeg skannet det bildet her om dagen. Så nå har jeg ett i papir og ett på alle skjermene mine. Så jeg kan oppdage det oftere.)

< Vindustanker

8

Varmeovnen sitt program 5 vil si, alltid lavere temperatur, unntatt hver morgen, og hver kveld. Bare da er det godt og varmt. Det var ok, før. Men nå er det nettene som teller. Det motsatte. Slik det var før, med nattsenking om natta, funker ikke lenger, på dette lille naborommet som kroppen min har begynt å vekke meg opp til. Men så er det varmt å komme tilbake til senga, vår, i det iskalde rommet.

< Vindustanker

9

—Jeg vet ikke hva miniatyr er, sa gutten i filmen. —Det er vel når noe, som er veldig lite, er helt maken, til noe som er stort, sa den store gutten. Ordrett, som i boka. Etter at jeg hadde kjent tyngden av et miniatyrlokomotiv for første gang, måtte nabogutten, Helge, rette meg. —Nei, miniatyr er ikke et metall, Øyvind. Som jeg hadde belært han. Alle visste jo at metall er tungt. Miniatyr var et metall. Men nå vet jeg bedre. Miniatyr er en verden der den store gutten i meg, er helt lik den lille.

< Vindustanker

10

Du sier at jeg har begynt å grue meg mere til ting, men at det blir jo fint, likevel. Som å bli med et barnebarn opp i skogen, sammen med de andre i klassen, søsken, foreldre og besteforeldre. Med lanterner og bål, og høre ungene synge bålsanger, av full hals. En svart ettermiddag, med lys fra byen der nede. «Der oppe lyser en stjerne. Her nede lyser jeg.» Sant, det var da ikke noe å grue seg til. Og heldigvis var det ikke jeg som skled på den issvullen og datt på ryggen. Pjokken, rett foran oss, på vei tilbake til bilen, bare spratt opp, og så var han i farta igjen.

< Vindustanker

11

Jeg kjøpte ei varm jakke for noen år siden. Det var ikke noe godt kjøp. Jeg sa at den måtte puste, for jeg svettet så fort. Men det pustet ikke. Jeg rant nesten over da jeg tok den på, den første vinteren. Med bare en tynn genser. Derfor lot jeg den bare henge. I flere år. Så tok jeg den fram igjen. Med en tykk genser innafor holder den nå høstkulda mi ute. Sånn at det ble et godt kjøp.

< Vindustanker

12

—Vi er seine med å legge oss om kvelden.
—Det er fordi den kommer så fort, svarte jeg. Det er november. Plutselig er den her: kvelden. Så er det her: mørket. Vi har begynt å tenne lys til middag, og til kvelds. Og i dag tidlig, til frokost. På vei hit var det så lyst. Sola tok ekstra tak i elva i dag. Det glitret fra den. På meg, på vei hit. Hvor jeg ga blod, før. Nå skal de ta blodprøve. Sånn er det. Plutselig. I november.

< Vindustanker

13

Hva er det med disse dagene? Som nettene og kveldene snører seg rundt? Tida da sola skinner: rundt lunsj. Frokosten og middagen har vi allerede pyntet med lys i flere uker. Vi holder på, og fyller de gryende morgenene, de lyse dagene og de mørke kveldene. Fint. En liten tekopp og et knekkebrød til kvelds. Så er det bare å slokke lysene og legge seg. Snart er det varmt. I morgen tidlig kommer kroppen til å melde seg, og si at nok er nok. Etter frokost: en ny dag. Eller blir det først etter lunsj?

< Vindustanker

14

Vi skulle gjøre mye, hver for oss, i dag. Du gikk tidlig, men kom hjem til lunsj. Etter den skulle begge videre. Først du, til byen - så jeg, også til byen. Så du, hjem igjen. «Jeg går videre 15.10», skrev du. Jeg skulle innom tre butikker etter avtalen min, og tenkte at da rekker jeg å møte deg på veien. Jeg fortet meg, og kjente at det kilte. Jeg oppdaget deg der oppe, da du krysset over i tverrgata, nesten for sent. —Hallo!! Du snudde på hælen og kom blid imot meg. Nå er jeg hjemme igjen. Oi! Den tredje og beste butikken hadde jeg tenkt å spare til sist! Men den forsvant i kiling.

< Vindustanker

15

Etter denne 15. teksten vil jeg være $\frac{1}{3}$ ferdig om det blir 45 tekster, halvferdig til 30, men hele $\frac{3}{4}$ ferdig til 20. Til 20 trenger jeg bare fem tekster til.

Omregnet til alder: fra nå til 80 år har jeg 2,28 tekster igjen å rekke til 20 tekster.

Sjøl om de er nye, og ikke fordelt over alle årene mine. Men desimalene hjelper lite. (Det sto i sykdomsboka at man lever noen år kortere i snitt, til tross for den medisinske utviklingen, som jeg nyter godt av hver dag.) Alder er ikke bare et tall. Heller ikke for dem som tror det.

Alder er også en brøk. Med en ukjent. For oss alle. (Er ikke 80 litt lite?) Men heldigvis, brøken har også en kjent størrelse: levd liv. Og takk for det! Jeg blir ikke 69,5 år før om noen dager.

Dermed er jeg yngre enn det i kveld. Akkurat nå. Nei: nå! (Da jeg skrev «nå!») Oppdatering: om noen dager er jeg 70,5, og jeg er på 49 tekster. Så bra.

< Vindustanker

16

Nå er hodepinen borte. Snøen også. Den lå i noen dager, lenge nok til at vi måtte måke. Jeg slapp den første dagen. For jeg var litt usikker. Jeg tror at jeg merker at de har redusert på den første medisinen. Men jeg var litt misunnelig på deg. Du kom inn, rød i kinna og i godt humør. Fin gårds plass! Dagen etter skuffet jeg bort brøytekanten mot gata. Jeg kjente litt i korsryggen da jeg satte snøskuffa på plass. Om kvelden tok vi resten. Vi har to snøskuffer. Hele neste dag: vondt i hodet. Takk for i går. Men, likevel. Neste gang kan vi kanskje ta den første dagen, sammen?

< Vindustanker

< Vindustanker

17

Jeg hadde lastet ned en sang som jeg hadde hørt på radioen. På vei til byen, over broa, holder jeg på med å ta et bilde av lyset oppover elva. Lavt lys i desember, verdt å ta med videre. Elva bare ligger der og skinner. Jeg får visst ikke denne sangen av hjernen. Jeg plystrer den ennå. I går meldte kroppen at medisin nummer to var tatt dagen før. Kom ikke her, ingen grunn til å tvile. Ikke som i dag, da den lar meg sprudle. Her jeg står på fortauet og taster, før elva begynner å renne igjen. Det er fint når medisinene og genene er på lag. På laget mitt. Plystrelaget mitt.

< Vindustanker

18

Det er glatt for tida. Spesielt nedover. Likevel sklei jeg en gang da jeg gikk rett bortover. Men da var jeg ung. En frossen sølepytt under snøen var alt jeg ikke så. Ingen brukne bein, men smellet i bakhodet, og stjernene som lyste opp, fikk meg til å lure på om jeg burde snu. Jeg tror de er flinkere til å strø nå. Som han fyren som kom mot meg på fortauet i dag, med en tohjulet strømaskin som det dryssa svart gull fra. Jeg så ned på fortauet, fra meg til han var det visst skøyteis. Men snart ville hele fortauet være dekorert. Jeg fortsatte likevel å gå imot han, som om bare synet av sand var nok. Det ble ingen nye stjerner. Og det gikk dobbelt så fort, siden han også kom, reddende, mot meg. Det føltes trygt å havne på sandgrunn i dag. Slikt kommer visst med alderen.

< Vindustanker

19

Jeg har vært forkjølet en uke, og det forbauser meg at jeg ikke har tenkt tanken på skrive en slik mikrotekst til. Om jeg må være så veldig opplagt, hvilken relevans har de da? Men du lurte på om jeg fikk i meg nok jern. For jeg har visst blitt så tynn, sa du. Ved frokosten. Dempet julejazz i radioen på kjøleskapet. Du tok opp ett rundstykke, og jeg spiste et halvt. Med mitt aktivitetsnivå nå, er da vel det nok? Etter frokost måtte jeg gi deg en klem. Du er da ingen type som blir lett bekymret. Jeg vet ikke om dette er en mikrotekst. Jeg prøvde ikke engang.

< Vindustanker

20

—Hallo, hender det jeg sier. Da har jeg prøvd å få de rundt bordet til å høre etter. —Jada, vi hører, sier de. Men de er i gang med en annen tankerekke. En annen sekvens av ord. Litt i munnen på hverandre. Eller var det jeg som var i gang med min tankerekke, startet av noe de sa? Hvordan skal vi få noen til å huske det jeg, vi, er opptatt av? Det er vel ikke viktig. Ikke viktig nok. Noen kom hjem fra leirene, nei konsentrasjonsleirene, under krigen. Jeg kom til verden etter det. Men nå leste jeg: enda vanskeligere var det visst med dem hjemme, deres evner, eller var det mulighet, til å høre hva de sa. Eller, kanskje heller, den murrende frykten om at ordene ikke fanget. —Far snakket så lite om det. Var det derfor? Og nå mine, luftige tanker. Om nesten ingen ting. Her. Heldigvis, jeg holder da likevel på med dem. Nå, på skjermen. Min ferskvare.

< Vindustanker

21

Noen av oss er nok opptatt av å legge igjen spor etter oss. En arv med noe. Vise for ettertida at vi har levd. Men noen vil bli husket for en varm hånd, eller for oppmerksomt å ha vært til stede.

Kontinuerlig arv. Jeg skriver, og snekrer. Jeg tenker at det jeg har skrevet skal stå seg. At det jeg har lagd, skal holde i hundre år. For noen år siden oppdaget jeg et bilde av meg sjøl og en kamerat, på nettet. Det var kommet til et nettmuseum, fra et fotoarkiv. Jeg var 8 år, han var 7. Jeg holder opp den første liljekonvallen, og det var så sent som 19. mai, så vi gikk nok til den lokale avisa i god tro. For vi visste at der var det en ivrig fotograf. En profesjonell minneprodusent. Å holde opp en blomst og prøve å smile til fotografen, ble min arv til meg.

< Vindustanker

22

Utelyset vårt er en hvit glasskuppel med keramisk sokkel. Som tålte heten fra en 60W glødelampe. Det er derfor vi har den ennå. Den har alltid gått på - ved hjelp av en lysføler, som bare forsynte den med strøm når det var mørkt. Skumringsrele. Så gikk det i stykker, og jeg kjøpte en lyspære som sjøl forsto at det var mørkt. Og skrudde seg på, slik at det ikke skulle bli trist. Og ikke røpe om vi var borte. Så røk den også, vi fikk oss ny pære, og enda flere år har gått. Imens ble jeg eldre. Noen vil si, gammel. I dag kom jeg fra et møte, og det lyste, sjøl om det var lyst. Ikke over vår dør, men over hans dør, han som mistet kona si for et par år siden. Hun var på vår alder, og han, noen år eldre. En rar følelse å se at lampa lyste. På lyse dagen. Ikke noen LED-pære med skumringsrele. Han ble hentet i ambulanse da det var mørkt. Det er det visst ennå.

< Vindustanker

23

Nå har jeg kjent denne munnen i mange år. Tunga har rapportert om den så lenge jeg kan huske. Oppe og nede, til høyre og venstre. Men jeg har nok ignorert den mesteparten av tida. Noen ganger har jeg tygd istykker en gammel fylling og gått og kjent på krateret, og kanten, så skarp den var. Så har tannlegen fylt igjen, eller satt på en glatt, keramisk tann i stedet. Nytt landskap. Jeg har visst alle visdoms-tennene mine, minus en som aldri kom. Nå har jeg kjent på en av dem i snart to måneder. Og spist rundt den. Og passet på at tannbørsten ikke dunka borti den. Det ligger noe under der og murrer, og det skal det ikke. Så nå driver tunga mi og sørger. Tanna må ut, sa tannlegen. Man skal ikke gå med infeksjonsfokus. Så nå har jeg har fått time hos kjevekirurg. Han skal sørge for at tunga mi vil kjenne en søm der hvor det før var ei tann. Så skal sømmen ut, og det blir glatt og fint. Som nytt, kanskje?

< Vindustanker

24

Hva er det med denne klokka? Den forrige tikket en gang i sekundet, så vi kjøpte ny. Det funker å ha ei klokke som bare tikker fram minuttviseren en gang i minuttet. Vi våkner ikke av den. Nå har det begynt å bli lysere, så jeg kan se den om morgenen. Jeg syns det er godt å ligge under dyna. Jeg gløtter opp på klokka. De snakker lavt på radioen. Nei, det er radioen som står på lavt. Musikken er så som så. Jeg ser opp på klokka. 13 over. Det funker ikke å vente til denne sangen er over. Da sovner jeg bare. 14 over. Så deilig. Ett minutt til. 15 over. Beskjeder går fra de grå cellene og fyller hele kroppen. Underet skjer. Hver morgen. Plutselig er kroppen i fri flyt. En ny dag har begynt. Og det skulle bare et lite tikk til.

< Vindustanker

25

Jeg kjenner at jeg har vært her før. Vært der før, også. Forrige gang var for 20 år siden. Da var det 30 år siden vi gikk ut skolen sammen. Nå er det 50. Det var jo hyggelig. Det er ennå fire måneder til. Men bare to dager til fristen for påmelding. Jeg kunne melde meg på og så kjenne på det en uke før festen. Nei, en dag før. Og risikere å tape, om jeg meldte meg av. Pytt, pytt. Jeg ser bildene av oss i boka. Vi var så unge. Hva har skjedd i livene våre? Trenger jeg å vite det, eller er jeg bare den nysgjerrige typen? Kikke litt. Har de fleste en diagnose nå? Vil de merke at jeg har det? Hvor mye vil jeg merke det? Dette måtte skrives nå, for om to timer, når diagnosen tar pause i noen timer, vet jeg at jeg kommer til å ha lyst til å dra. Men alle ansiktene, mine ansikt - i glasset bak ordene på skjermen, i speilet på badet, i ditt ansikt under mine vurderinger for og imot. Joda, jeg har vært her før.

< Vindustanker

26

I høst var det mer høst enn det snart er vår nå. Det blir lysere, men jeg har ikke skrevet om det. Dagene blir lengre. Tulipanene minner meg på noe, der de har stått og ventet en måneds tid. I går viste lysmåleren min at det var den lyseste dagen hittil i år. Men jeg skrev ikke om det. Men kanskje er det lurt å putte varene i vår egen handleveske på butikken nå. Betjeningen der vasker håndtaket på handlekurvene, men likevel. Og dra betalingskortet over betalingsterminalen, heller enn å stikke det inn i sprekken og trykke inn tastene med fire gangers hudkontakt? Det skriver jeg om. Ikke så rart, kanskje. Siden det er så rart, alt sammen, nå.

< Vindustanker

27

Det er for alvorlig nå for tida til å skrive noe alvorlig. I stedet skal jeg skrive om prikk-prikk. Det er ikke så lenge siden emotikonene kom. Følelsesbilder, rett oversatt. Før det, hadde vi mest bokstaver. Bokstaver består av glyfer. Rett oversatt, tegnbilder. Når jeg nå skal skrive en tegnmelding på mobilen og tar fram krydrings-tastaturet for emotikon, blir adjektivene, eller hva de nå er - de bølger bortover og blir oransje. Da kan jeg trykke på ord etter ord, og for hvert ord kommer det opp en liste med forslag til passende emotikon-bilder. Språket har fått en ny dimensjon. En algoritme hjelper meg, det er slik språk er. Det må være noen regler i bunnen, ellers ville vi ikke forstått hverandre. Men det er noe jeg likevel ikke forstår. Og de blir ikke oransje, heller. Det er når en melding slutter med ..

< Vindustanker

28

Vi fant en sti fra veien og opp på toppen. Jeg tror vi oppdaget den i dag. Men vi kan ha oppdaget den på nytt. Uten å huske at vi hadde oppdaget den før. Ingen hvitveis ennå, oppover langsmed den bratte stien. Vi snur oss og ser utsikten over sjøen, og fjellene bortafor. Gjennom løvskog om våren: bare tynne greiner. Der oppe, flott utsikt. Utpå kanten stikker en jernstang opp. På toppen er det en antenne. Et liggende kryss med en pisk rett opp fra. Jeg funderer på hvor hul denne toppen har vært. Hvor hul den er. Jo, det er vel en stålport der nede ved veien. Den fører vel dypt innover til et sted. Men antenna? Står den igjen etter noen? Eller venter den på noen? Jeg spør, mest - fordi jeg ikke vil vite svaret. Men snart tar vel hvitveisen over. I vår, også.

< Vindustanker

29

Jeg gikk derfra, og det kiler i magen. Jeg har parkert det nye lokomotivet. Det er stort og tungt. Utrolig tøft, med lys og lyd og pantografer som kan styres opp og ned. Togbanen er en hylle på to meter. Der var det mest reisebøker før. Men vi har jo vært der. De som ble igjen, flyttet vi til en annen hylle hvor vi ordnet plass. Nå står det på skinnestumpen sin, ingeniør-kunstverket mitt. En modell av et museumslokomotiv fra Sveits. Konstruert slik at farfar kunne ha forklart det. Og far. Jeg også, litt. Men i disse tider må jeg kjøre alene. Neida, i går hadde vi videokjøring. Jeg, med styringsenheten, og gutta fra sofaen sin. I kveld startet jeg loket og ga det fart samtidig. Først når motorene hørtes som om de var kommet opp i turtall ble hjulene dyttet rundt av stagene, og det kom mot meg. Så parkerte det. Tilbake her kaster jeg blikket ut det svarte vinduet. Men jeg lot lysene stå på. Også for mannen i førerhuset.

< Vindustanker

30

I dag har vi to vært med i søtten runder. Det var om våren, og et år fram, føltes lenge. Akkurat som nå, når vi må passe oss. Og vi vet ikke, om det som kanskje kan komme, med en vind - vi vet ikke, om det blåser oss ut, en dag. Derfor søker vi ly, i skyggen for dette uværet. Så får vi vente på den gode skyggen, den under et tre, eller i en trang gate. Vi må dit igjen. Vi må henge med. For nå, begynte neste runde.

< Vindustanker

31

Noen ganger må jeg begynne på nytt. En skuff som kiler seg fast, som fikses, som kiler seg fast enda en gang - men til slutt glir den fint. Et droppet skap i garasjen. Tynnere materialer, og skap nummer to ble bra. Finere enn på tegningen. Av og til virker det som om saga mi er litt for ivrig. Men, om trelista ble for kort, så må jeg kutte til en som er lengre. Jeg får nok bruk for den korte en gang. I dag oppdaget jeg en skulptur i kleberstein. En mann holder en modell av en kirkebygning, som for å vise den fram. Nå står skulpturen ute, på en pall, i en søylegang. Steinhoggeren skulle nok hogge en kopi. Jeg studerte den, og tror jeg fant problemet. Noen biter av kirkebygningen hadde gått av, og lim funket ikke. Nå, mens jeg skriver dette, ser jeg den skulpturen som de fikk til, der oppe på veggen. I perfekt stein. Men på den jeg så, manglet det stein. Nok til denne historien.

< Vindustanker

32

Når jeg ser meg sjøl på gamle bilder oppdager jeg at jeg må ha begynt med briller tidligere enn jeg trodde. Hver gang. Hvor gammel var jeg da, egentlig? Det stemmer, jeg hadde begynt med briller da, ja. Hmm. Det hadde jeg. Men progressive briller? De sa det var ekkelt å gå ned trapper, sånn til å begynne med. Så lærte jeg å holde i rekkverket. Nå har jeg lært at jeg ikke skal se på mobilen mens jeg går ned trappa. Rekkverket gjelder like mye. Når jeg begynte med progressive glass er ikke så lett å se på gamle bilder. Nå må jeg bytte briller stadig vekk. To par like briller, bare litt fargeforskjell. Jeg kan ikke sette meg ned og skrive dette uten nærbrillene. Obs, feil briller. Men jeg byttet jo. Akkurat. Etter at jeg alt hadde byttet. Det ble visst tre brillebytter før bokstavene kom fram.

< Vindustanker

< Vindustanker

33

Her om dagen var blomsterkassene blitt tømt. Det er veldig mange, på hver side av broa. Gartneren hadde vært der og tatt med seg den gamle jorda. Neste gang vi gikk der var det ny, frisk jord i dem. Opp broa, og ned på den andre siden. Fint å gå over. Vi gleder oss til hver gang. Nå: grønne planter med skudd av nye blomster. Rett over den brede elva. Det er mange som bruker broa på vei hjem etter en øl eller tre. Blomstene lukker seg om natta, og de vet ikke hva som venter. Men neste dag, er de klare igjen. Alle sammen. Men ikke alltid. I dag hadde en fyr dratt opp en plante, og bikket den over i det kalde vannet. —Men det var bare én plante han rykket opp, sa jeg til kona. —Så, den sinte mannen var nok sammen med noen som stoppet han. Det må da likevel være bedre, enn å hoppe over kanten. Og de fyller jo på med nye planter. Fint, for jeg liker ikke spor etter sinte menn.

< Vindustanker

34

Jeg har en liten, gjennomsiktig kube med et fyrtårn inni. Det står på en holme som er omgitt av hav, og noen måker svever omkring. Slikt kan man få til når man er mester i å lage detaljer som overlever glohet støpeplast, og samtidig har øye for det. Vi kjøpte kuben i utlandet. Nederst er tårnet hvitt, så et rødt belte, og øverst er fyrlykta med et lite, svart tak. Under kuben er et knappbatteri og en liten bryter, så fyret kan blinke. Men jeg lot bryteren stå avskrudd, for jeg ville spare batteriet, sjøl om det bare blinker hvert fjerde sekund. Derfor lagde jeg en batterieliminatør. Nå blinker det 24/7, helt til strømmen tas. Det står på en liten plasthulle, rett over datamaskina jeg sitter ved. Av og til titter jeg opp. Men alltid, når jeg skal skru av lysene her inne for natta - da stopper jeg opp og venter på blinket. Men så - jeg må visst ha noen blink til. God natt!

< Vindustanker

35

Jeg kjøpte det for nesten seksti år siden. Plastbitene lå i en liten pappeske, sammen med en oppskrift som viste hvordan de skulle settes sammen. De kalte det et bergkapell. Jeg likte det alt på bildet. Forsiden består av en stor steinbue som dekker hele veggen, med smidde dører inni, slik at man kan stå utafor og titte inn på alteret. Men korset på det lille klokketårnet mitt, forsvant for lenge siden. Kapellet står på en base av skiferheller med et pent steingjerde rundt. Fra undersiden satte jeg en liten lyspære opp i det tomme rommet. Når det ble mørkt, strålte det fra kapellet. På fjellet, lagd av pappmasje - på gutterommet, for lenge siden. Men nå, nå har det stått på togbanen her i mange år. Jeg er heldig. For et barnebarn har også forelsket seg i kapellet. Det rare er at byggesettet selges ennå. Men dette er jo ekte. Klart for en ny elleveåring.

< Vindustanker

36

Plutselig var det kommet en kølapp-maskin på gartneriet. Vi var der, for vi skulle kjøpe en krukke til en blomst i et vindu. Mange steder i verden har de ikke blomster i vinduskarmen. Det blir for varmt. I Italia har de skodder for beskyttelse mot sola. Det blir mørkt og svalt når man stenger for sola slik. Midt på dagen. Men viruset greide de ikke å stoppe. De ville vel utafor skoddene. Til trange gater med god skygge og hyggelige folk. Vi var jo heller aldri redde der nede. I dag fant vi den samme krukka, begge to - fra hver vår hylle. Da var saken klar. Jeg dyttet på knappen på maskina, fra innsiden av jakkeermen. Der kom nummer 55. Det blir det vår tur etter 54. Og før 56. Da trengte vi jo ikke å stå i kø. Vi gikk bare pent fram fra en krok, da damen sa «55», og så seg blidt rundt. Vårt viktigste nummer i dag. Verdt en ny maskin.

< Vindustanker

37

Siden forrige notat er det mange notat jeg ikke har skrevet. De fleste. Jeg har tenkt at akkurat dette må jeg skrive om. Så har jeg gått opp her, og begynt med noe annet. Heller ikke lagt meg ned på sofaen og tatt fram Notater på mobilen. Det er sånn slike historier ikke blir til. Derfor er dette nummer 37, og ikke 73. Jeg sa «73» til en nabo her en dag. Det er en kode jeg lærte av en eldre kamerat da jeg var ungdom. Så mistet vi kontakt. Men da jeg sjekket, var han død. Jeg tror «73» betyr «lev vel», noe bare radioamatører forstår dybden av. Naboen lyste opp. Så, i dag - paret som går sakte forbi her hver dag: jo, det viste seg at det var spredning. Jeg stotret at, vi vet jo alle at, vi skal dø en dag, men tar det ikke, inn over oss, før, vi får en alvorlig, diagnose. —Og da vet vi hva man skal dø av, svarte han kontant. Vi sa nok noe sånt som «lev vel» da vi gikk. For denne naboen trengte det ikke i kode.

< Vindustanker

38

I fjor høst var jeg så opptatt av at det ble mørkere og mørkere, at jeg skrev om det. Nå er klokka fem over midnatt og det er ikke mørkt ute. Og det blir ikke mørkere i natt. De nye lysene på stien ovenfor huset har skrudd seg på, men jeg vet ikke hvorfor. Jeg hadde på meg kortbukse i dag. Og du, den grønne kjolen. Jeg åpner vinduet når vi legger oss, og kjenner frisk kveldsluft som renner inn. Den fargerike duken vi kjøpte i Italia ligger på utebordet, kan jeg se - fra tidligere i dag. Det var ikke nødvendig å ta den inn i kveld. For det blir ikke regn i natt. Jeg føler meg som en turist, hver gang. Livet er fullt av slike opplevelser. Til de historiene, jeg ikke skrev.

< Vindustanker

39

Nummer 39. Man kan ikke bare nummerere opp hendelser i livet på denne måten. Livet er ikke sånn. Eller: jeg kunne hatt titler. Men man kan da heller ikke bare sette overskrifter på hendelser i livet. Livet er ikke sånn. Men hva med tekst nummer 13? Jeg husker ikke hva jeg skrev om der. Men, skal jeg droppe den? Fly har ikke seterad 13, høye hus har ikke etasje 13. Stryke en opplevelse, liksom? De handler jo alle sammen om, noe. Ok, jeg kunne bare renummerere, sier du? Bare skifte talloverskriftene, 13 blir 14 osv. Men står jeg ikke inne for talloverskrift 13? Det er jo ikke noe galt, verken med 13 eller innholdet. Den ble som den ble. Og denne - blir 39. Den retter seg pent inn i rekka. Etter 38. Så får jeg se da. Om det blir noen 40.

< Vindustanker

40

Den fargerike, blomstrete duken på utebordet viste seg å gjemme et lite glass. Jeg så skåla, og reddet den, akkurat i det glasset datt rett ned på en av steinhellene. Det skulle bli regn i natt. Duken måtte inn. Vi plukket opp bitene og la dem i en plastboks, klar til å leveres til resirkulering. I dag tidlig satte jeg glasset sammen, for det var store biter. Uten lim: jeg bygde det bit for bit opp i hånda. Jeg tenkte på små føtter. Det er de som fortest blir uten sko om sommeren. Jeg fikk satt sammen alle bitene i plastboksen. Men det ble igjen et lite land som jeg ikke fant noen glassbit til. Nok for en liten fot, for jeg fant den ikke der ute. Det er ikke slik livet er. Jeg kan si i fra. Men det kommer til å bli glemt. Av meg eller den som tok av seg skoene likevel. Så får vi bare ha plasteret og trøsten liggende klar. Som alltid.

< Vindustanker

41

Det kan jo ikke være helt tilfeldig. Jeg tenker, at dette, kunne jeg prøve å skrive om. Vi har sett hva det kanskje fører til. Jeg har jo et prosjekt: jeg har tenkt at dette skal komme på: Papir. Å la deg lese nesten helt tilfeldige tanker, er det ok mot deg? Eller er det kanskje ok, akkurat som praten over frokostbordet eller med han der ute? Vi kjøpte et elpiano til jul, til oss sjøl. Jeg begynte med å prøve å spille litt. Det var ikke så lett. Men en app og et fint pianostykke fikk meg på vei. Tangentene spilte på skjermen, og jeg prøvde å spille som dem. I et passe tempo som jeg hadde blitt enig med appen om. Jeg kom et stykke ut i notene. Men de forsvant, da vi fikk beskjed om å holde oss mest mulig unna folk, her i vinter. Men snart, kommer nok notene tilbake. Det blir fint.

< Vindustanker

42

Nå nærmer det seg. Dette skal bli et hagenotat. Hagen vår er bratt og full av bakker som alltid har vært der. I den gamle bua som vi rev, var det kuttet ut et kjærestehjerte med kors og årstall 188-et eller annet. 1888? Jeg viste plankestumpen til deg. Da dukket det opp et hjerte fra 1875. Vi har tre kompostbinger. I den nederste er det nesten ferdig jord. Det blir så mye at vi må tenke, hvert år, på hva vi skal gjøre med den. Øverst, under lønnetreet, har vi bygd en liten plass. Litt jord da, og litt nå. Det er en planke der. Den er benk. Og en stokk med en gjennomsiktig plastplate. Den har vært kaffebord i minst ti år nå. Så lagde vi en liten plass til en irrgrønn klappstol. Den står på fire tykke takskifer. I dag måtte jeg fylle på med litt kompostjord under dem, for de hadde seget ned. Så fylte jeg på med litt mer jord på kantene. Snart er det en bakke. Som alltid har vært der.

< Vindustanker

43

Det dukket opp et fint bilde i en boks. Jeg hadde sjøl tatt det. Og jeg lagde bildet, i en kjeller hos en venn, da jeg var student. Han hadde mørkerom, og der tryllet svart/hvitt-bilder seg fram, nedi et bad med kjemikalier. Jeg kunne se motivet komme fram, for det var en svak, rød lyspære der - nok, etter at mørkesynet hadde kommet. Filmen med det negative bildet var i en prosjektør som lyste ned på det ueksponerte fotopapiret. Hvor lenge prosjektøren sto på, og hvor kraftig lyset var, bestemte resultatet. Og det var viktig å legge negativet inn riktig vei. Barnebarnet, som fant bildet, spurte om jeg hadde flere. Jeg så i en annen boks, men det bildet var speilvendt. Hvilken vei gikk egentlig det smilet, det blikket? Jeg lette i negativene, men fant ingen negativ. Men den hadde helt tydelig blitt snudd, mellom de to gangene, jeg var i mørkerommet. Det er det jeg vet.

< Vindustanker

44

Det er ikke sånn her, som da jeg startet, og dro herfra. Og det rare er, jeg er ikke her, engang. For jeg driver og tar en annen vei - hitover. Vi skulle sykle og levere en glemt mobil. Oppover, bortover og til slutt, mer oppover - og så var vi der. Vi hadde syklet den beste veien, dit. Men da vi skulle hjem igjen syklet vi en helt annen vei. Først litt nedover, bortover og til slutt nedover. Så var vi hjemme. Andre valg, men vi kom hit. Og her er det fint å være. Sjøl om jeg ikke lenger kan si «ikke 70 engang». Og nå vet jeg ikke hvor jeg skal gjøre av tekst nummer 45.

< Vindustanker

45

Tre ting til. Det står på informasjonsbrettet at de bygde gravhaugen for 3500 år siden. Han må ha trengt mange arbeidere, står det. Å frakte stein fra fjæra opp på denne holmen, krevde mye. Slik at de som seilte forbi her ville skjønne: at her er det opptatt. Jeg antar at han som ligger der måtte få det gjort, sjøl. Slik at alt var klart. Et skilt. Like ved her jeg sitter har noen hogd inn en jernstang. Fortøyning, tenker jeg, for ikke å skli tilbake. Rundt den er det en rusten ståltråd. Jeg tror den er smidd, at den er banket lang og tynn i varmen fra glødende kull. Den har vært bøyd rundt jernstanga. I det jeg henger den innpå igjen hører jeg at det er lyd i stanga. Pliing! Et musikkinstrument, her på stranda. Om det spilles på. Det er ikke vindstille, men når jeg hever buketten med de visnete halmstråene opp mot øret, kan jeg høre at det er sus i den. Om det blåser, litt.

< Vindustanker

46

Jeg lager så mye rart. Jeg kunne bygge om et veggur, slik at kortviseren ville ha brukt ett hundre år på å gå rundt. Men det ville vært dårlig gjort. Ett år rundt, føles bedre. 1-12 blir da: januar til desember. Langviseren kunne bruke en måned per omdreining. Utfordrende, for da måtte den, for alle måneder med mindre enn 31 dager, gå fort forbi tall på slutten. Det ville jeg få til. Sekundviseren kunne vise prosentdel av døgnet i dag, sånn visuelt, uten egen skala. Det ville ha vært et morsomt prosjekt, som ville ha vært gøy for alle. Til og med for det minste barnebarnet, som bare er en uke gammel - når han blir gammel nok. Det er fint å se for seg å være med - hele veien rundt. Men ikke engang han ville jeg kunne ha fortalt om en hundreårsklokke. Heller kjær pleie av et bonsai-tre, som hvem som helst kunne arve. Arve til og arve fra. Med samme, kilende glede.

< Vindustanker

47

Vi oppbevarer egg i kjøleskapet. Øverst i døra, som ikke er alt for høy, så det er lett å ha oversikt. Når det er fullt, er det tolv egg der, i to rader på seks egg. Jeg har kappet av toppene i en eggekartong, som ligger fast. Da er det plass til noen egg oppå de andre. Altså en buffer, slik at vi kan kjøpe en kartong på tolv før det er helt tomt. Max fem av de eldste legger vi da oppå - det blir mer enn fullt. Hvert toppegg ligger da trygt mellom fire egg. Når det er tomt oppå, henter jeg fra utsiden av døra, og innover. Så har jeg ryddet, flyttet dem som sjakkbrikker framover, slik at det alltid er de i min ende som jeg tar av. Men du henter fra din ende, uten å flytte etter. Jeg oppdaget det helt tilfeldig. Det har da gått greit til nå. Ingen egg har blitt liggende i evig skygge, og jeg har ikke merket at noen egg har rukket å bli dårlige. Så det er ok for meg, at du har din egen metode.

< Vindustanker

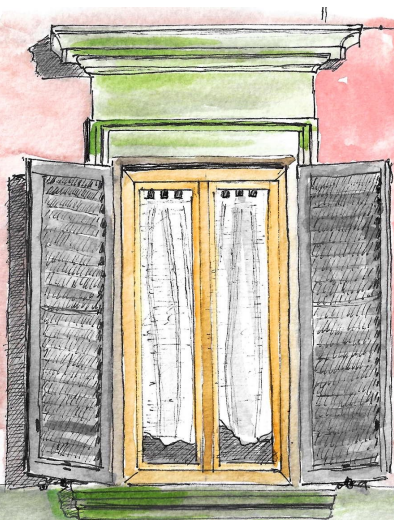

48

Jeg tror jeg mener at verden går framover. Jeg kan faktisk bevise at den gjør det [*]. Disse gamle mennene som satt og fylte stua vår på sekstitallet, med sigarett og piperøyk, sjøl om far ikke røykte, og til og med plagdes med astma, og snakket om tredje verdenskrig, som var uunngåelig, slik situasjonen var - de døde, en etter en. Men sjøl om de hadde noe rett, jeg vil heller være ungdom nå. Det er skjær i sjøen, ja, men foreldre og besteforeldre fyrer ikke opp som før. [*] Stien gjennom parken her nede var blitt lagt der de færreste gikk. Vi gikk der, for å trække i vei bortafor, på den gjørmeste stien, var vel ikke verdt det. Etter mange år kom det en gravemaskin og en traktor og noen menn. Den gjørmeste stien er nå en pen gangvei med fine kanter. Den gamle gangveien er plen. Og det ble ingen ny sti der den gamle var. Men den nye og fine - vi må gå etter hverandre. Da lurar vi hver gang på, hvorfor de ikke lagde den bredere.

< Vindustanker

< Vindustanker

49

Vi var flere rundt bordet. Jeg hadde lagd napolitansk pizza, og tent den nye oljelampa. Den gamle, en liten glassflaske, sprakk da jeg skulle ta av messingforingen som veka gikk gjennom. Pakningen hadde stivnet, og greia satt dønn fast. Men et marmeladeglass gjorde susen. Marmelade nok til en, toppen to skiver. Fra et hotell i England, en gang. Jeg måtte bruke begge de to jeg hadde, før jeg fikk det til. Åpningen i lokket av metall ble for stor, og fjæra inni, til å klemme messingene fast med, ble feil. Nå har jeg ikke flere lokk. Jeg har sett at når det er lite olje igjen, blir flammen mindre. Sikkert fordi veka blir lengre. Heldigvis hadde den fått brenne i fred, for det skal lite til, før flammen slokner. Jeg tror ingen av oss hadde tenkt over at lampa brente. Ikke jeg heller, kanskje. Men plutselig sloknet den, og jeg skvatt. Så fort? Joda, den hadde, umerkelig, blitt tom for olje.

< Vindustanker

50

Jeg svitsjet radioen over til Alltid jazz. Mindre prat, for hodet. Jeg sendte deg avgårde på et lite, lokalt kjøreoppdrag. Mindre risiko for kroppen, nå, i dag tidlig. Men jeg er bedre enn i går, kjenner jeg. Jeg ryddet frokostbordet, men holder resten av kaffen varm til du kommer tilbake. Oljelampa konkurrerer med jazzen. Konkurrerer med at jeg kunne jo ha dratt. Det hadde da sikkert gått bra. Her jeg sitter og føler meg bedre enn i går. Med jazz og lyder utenfra. Av at de går forbi, men jeg ser ikke engang refleksene, som du gjør nå. Jeg lot anledningen gå fra meg. Min anledning og deres. Da er det godt å tenke på deg. Snart rygger du inn i garasjen igjen. Og kommer inn og setter deg her med resten av kaffen. Den har jeg da holdt varm. Eller var det termostaten? Knepp - på. Knepp - av. Og så på. Der kommer du!

< Vindustanker

51

Jeg kunne ikke ha to skoer stapp fulle av prospektkort. Noe måtte gjøres. Det var kort med hilsener, men enda flere blanke. Som om de var like viktige. Så jeg lagde noen mapper til ungene, for ikke alle kortene var mine. Jeg aner ikke hvorfor deres lå her. Jeg tok kort for kort, i den eller den mappa. Hva om et kort var adressert til alle? Jeg lagde en liste for å løse det, slik at de fikk likt. Noen kort kunne godt ha vært kastet før. Noen var kjøpt for å has, noen var mottatt og noen var sendt hjem. Til og med noen som vi hadde sendt til mor og far, og så arvet. Og kort med andre familiers spor. Til slutt endte jeg opp med bare en sko til meg sjøl. I den bandt jeg et rødt bånd rundt alle de kortene med hilsninger som ble igjen, og plasserte dem foran i skoen. Jo mer tettskrevne de var, desto mindre leste jeg. For man må jo ta vare på minnene.

< Vindustanker

52

Klokka over døra hadde nesten stoppet. Men det tok meg flere besøk å komme til den konklusjonen. Det er så mørkt om natta nå, så jeg skrur ikke på lyset på det lille rommet når jeg er oppe en tur, slik at jeg ikke skal bli alt for våken. Og tar ikke på meg brillene, heller. Jeg har ei lita lykt med en knøttliten glødelampe, som jeg bruker til å finne ut hva klokka over døra viser. Det er bare tjue år siden den var moderne. Så kom hvite lysdioder. Men nå har jeg flere reservepærer, som jeg måtte spesialbestille. Sjøl om den lyser veldig bra, ble jeg forvirret, for da jeg kom tilbake til senga og sjekket mot den digitale klokka, oppdaget jeg at klokka over døra gikk feil. Men det var først da jeg skiftet batteri at jeg skjønnte hva det egentlige problemet hadde vært. Der oppe, over døra, i det korte lysglimt. Nå henger sekundviseren på baksiden. Tida må stå stille av og til.

< Vindustanker

53

Ti centimeter var alt som skilte oss. Vi så en japansk film i kveld. —Han som spiller hovedrollen likner sånn på nabogutten som jeg vokste opp med, sa jeg. Han var adoptert. Mor hadde fortalt hva det betydde. En hyggelig fyr, Helge, som lærte meg at «miniatyr» ikke var et metall, vet du. Han ble vindusdekoratør i en butikk. Vinduer man kunne se inn i, og ut gjennom. Før butikkene ble lukket inne. Han giftet seg ganske ung, og jeg var gammel nok til å synes at det var spennende. Så ble han portør på et sykehus. For noen år siden hørte jeg at han var død, uten arvinger. Men for meg var han fremdeles på den andre siden av veggen i rommet mitt. Der inne, på rommet sitt, hadde han cowboyblader. Jeg fikk låne noen. Men jeg leverte dem fort tilbake. Jeg kunne av og til høre at han var der inne. Akkurat så langt unna - som til Japan. Ti centimeter.

< Vindustanker

54

I løpet av 1984 var alle ungene mine født. Og alt var lenge til. Interessen for modelltog var sovende, men den våknet av og til. Men nå, nå kan jeg vel si at den blomstrer. En fyr i utlandet sendte meg en mail hvor han sa at han hadde rigget seg til med en kopp kaffe en søndag, og lest et av bloggnotatene mine. Om et slikt lokomotiv som han nettopp hadde arvet etter faren sin. Så kom det en mail til, han skulle hente det, for nå var det hos mora. Ny mail, med tre bilder. Modellen var lagd i 1984, 125 års jubileum for firmaet. Jeg hadde hundreårskatalogen i 1959, men jeg kan ikke finne den. Noe går tapt. Den var i sølvfarge, med drømmebilder inni. Nå koser jeg meg med mitt store lokomotiv. —Ikke tenk på det, sa sønnen min, da jeg fortalte at jeg hadde lyst til å bestille et lok til, og jeg hadde ymtet noe om arv. Likevel, tingene mine kjennes kanskje mere, nå - om noen av dem blir med. Videre, en gang.

< Vindustanker

55

Jeg tørker av det runde, svarte utebordet av stål. Jeg sitter her og ser på at vannfilmen sakte fordamper. Ikke som den filmen reporteren på tv fortalte om. Om jenta som hadde et spørsmål til faren sin. Nå har det begynt å tørke litt, ser jeg. Hun er seks år gammel. Med alt det som skjer der nede, var spørsmålet helt naturlig. «Pappa, gjør det vondt å dø?» Nå er bordet halvtørt. I morgen, på den syttende, kommer alle barnebarna hit. Da er bordet tørt. Helt sikkert, for parasollen beskytter mot regnet. Reporteren fortalte dette med sorg i blikket og sorg i stemmen. Slikt som de bare skal formidle - så greide han det ikke. Nå kan jeg snart legge på duken, for det blir kaffe og en bolle. Vi må jo kose oss, vi to. Ingen bomber eller raketter i vente. Men jeg liker ikke den balansen de sier vi har. På grunn av våre egne. Jeg vet ikke om frykt er nok. Til å holde frykten borte.

< Vindustanker

56

Det var fint for hånda mi å kunne bruke en batteridrill for å reversere alle skruene som jeg svettet inn for 47 år siden. Vi var studenter. Hjemmesnekret bingesofa. Med stoff som var hjemmevevd. For det originale stoffet ble fort slitt ut. Nå har sidene og bunnene stått stablet inn mot en vegg i noen år og ventet på at tida skikkelig skulle gå fra dem. Putene, eller i alle fall stoffet, får nok noen år til på seg. Sofaen funkete bra den, og den var pen. Men ramma var jo bare noen planker. Likevel, ubehandlet gran blir lysebrunt og pent etter mange års sollys, så jeg var ikke sikker. Kanskje gruet jeg meg. Jeg tok vare på noen planker, der hvor det bare var skrudd, og ikke limt. Resten la jeg i favnet til sagkrakken og ga det en siste omgang. Så får plankebitene varme oss litt når det blir iskaldt ute. Men sofaen unngikk i alle fall kontaineren.

< Vindustanker

57

Da vi moderniserte badet for noen år siden, kjøpte vi et helt speil som vi fikk rammet inn, som om det var et bilde. Nå er det en fin, eloksert aluminiumsramme rundt oss, der inne i veggen. Men det stopper på glasshylla, der hvor det står ting. Før hadde speilflisene gått forbi, helt ned til vasken. Et par år etterpå oppdaget jeg at det minste barnebarnet ikke kunne se seg sjøl. Hun hadde ikke vokst forbi glasshylla ennå. Jeg fikk kuttet til et lite speil og lagde en grønn ramme i plast rundt det. Som de andre detaljene på badet. Nå jeg fikk to speil å pusse hver fredag. Så hørte jeg ikke noe mer. Men i dag, etter et par år til, kom hun løpende ut fra badet og sa begeistret at «vet du hva, morfar? Om jeg står på den lille krakken på badet kan jeg se meg sjøl i det store speilet!» «Så flott!» svarte jeg. «Jamen, jeg kan bare se meg til hit, altså!» Hun la hånda nedpå brystet et sted. Nå har hun to syn på seg sjøl. Og begge er rammet inn.

< Vindustanker

58

Å sitte i rullestol er vel ingen permanent løsning. Ikke sånn 24/7. Ikke engang for den neste timen. Han hadde kommet seg opp i den, på et eller annet vis - og han måtte jo ut av den, også. På et eller annet, annet vis. Han satte på bremsen, slik at rullestolen ikke skulle gli utafor rekkevidde ved neste gangs bruk. Ned i godstolen. Puh! Sitte. Og snart opp i rullestolen igjen. Hendene ned på drivringen av metall for å dytte i vei. Eller: "Kan du kjøre meg i drosjen min", sa han. Jeg skvatt til. At du spurte - at jeg - skulle kjøre - deg. "Selvfølgelig" stotret jeg. Framme ved døra, kom han seg ut av stolen. Føttene landet både sakte - og brått, på golvet, og han formelig stammet dem fram, mot den lille terskelen. Han kom seg inn, og lukket døra etter seg. Jeg dyttet rullestolen pent til side, slik at den skulle stå klar. Og slik at jeg kunne komme meg forbi.

< Vindustanker

59

Vi har kjøpt elektrisk LED-telys med fjernkontroll, med et batteri som varer 120 timer. Det trenger ikke luft, så jeg plasserte det under en klar plastkuppel fra en stor LED-lampe. Telyset har innebygd tidsur: 4, 6, 8 og 10 timer. Og tre lysstyrker. Der står det og blafrer med patentert flamme som ikke legger fra seg sotpartikler i lungene til allergikere. Det er ok for oss, men antakelig best for noen av de som kommer på besøk. Besøk, hvor lett er det, når slikt er styrt av et virus? Besøk, hvor lett er det (2) når jeg ikke har antistoff etter tre vaksiner, og har langt under minste nivå av lymfocytter? Her om dagen dro jeg noen barnebarn helt ned i snekkerkjelleren, etter at de plutselig ringte på. Vifta snurret og sugde ut støv, men pusten deres gikk rett forbi meg. Så jeg snakket fort - og de fikk da noen replikker. Så var de borte i en fei, som styrt av fjernkontrollen. Men jeg kjenner ennå varmen fra et plutselig besøk.

< Vindustanker

60

Mot jul gleder jeg meg alltid til at sola skal snu. Det er så mørkt. Jeg ser ut og merker at det lysner nå, og det blåser ute. Og virusene svever fremdeles stille rundt i butikkene. Så kom denne meldingen:

Hold deg frisk, da!
Det er mange som er glade i deg! ❤️ Og hils! 💕

Takk, i like måte! Og ja, det skal jeg! Vi må være forsiktige, alle sammen. Nå, også. Det kom en ny mutant. Nå kaller de dem varianter. Det høres snillere ut. Kanskje er de snillere, men siden myndighetene ikke vet nok ennå, så holder vi oss hjemme. Jeg ser ut, og det har visst blitt lyst alt. Jeg sliter fremdeles med denne teksten. Det er noe jeg ikke greier å få fram. For det er ikke lett å gjenfortelle, ... hvor glad jeg ble for den meldingen.

< Vindustanker

61

Så nydelige bilder! svarte tanta i en melding. Vi hadde ventet en stund på de andre, de skulle hente gavene til i morgen. Vi sa at de måtte komme inn og se på juletreet. Lynkjappe besøk går da vel bra. Femåringen løp inn på stua, der det lille juletreet står. Vi tok det inn i går, men passet på å pynte det like før de skulle komme. Hun rev av seg ytterjakka og snurret seg rundt og rundt. Ny, tante-strikket kjole, som svingte seg i flotte folder. Jeg sa at du må stå litt sånn og litt sånn, så kan jeg ta noen bilder av deg. På dem kan vi se at det skinte fra lysene og glitret fra kulene, i ansiktet hennes. —Hva gjorde hun oppe, tror du, spurte jeg kona, etterpå. —Ja, og hun tittet innom kjøkkenet en tur, også, svarte hun. —Jeg håper hun fant ut at det var slik det skulle være. Det er lurt å ta slike avstikkere for å fylle opp litt. Takk jente, for det du viste oss!

< Vindustanker

62

Maria Mena synger, langt uti en sang, at hun «..vet ikke hva som venter, eller hvem som blir min siste». Sant. Ikke jeg heller, vet ikke hva som venter, eller hvem som blir min siste. Men siden vi ikke ble hverandres første, ble vi heldigvis hverandres. Da lovte vi å bli «til..», «til...», jeg vil ikke tenke på det en gang. Jeg kan jo tenke på det, men jeg greier ikke å tenke de tankene ut. Hvem som blir (eller ikke blir), din, siste. Etter min evighet. Så ser jeg at på engelsk synger hun «I don't know what my future holds, or who I'll choose to love me». Det ble enklere. Mer aktivt, liksom. For jeg valgte jo deg - til å elske meg. Og du valgte meg - til å elske deg. Det er nå vi lever, begge to, samtidig. Hver dag, og hver natt. Og det er nå, vi er hverandres, valgte siste. I bare vår evighet.

< Vindustanker

63

Det er så mye man lurer på når man blir eldre. Jeg ser at Jimmy Carter, tidligere president i USA, har skrevet en kronikk i The New York Times hvor han lurer på om demokratiet der kan gå tapt - og foreslår samtidig noen punkt å jobbe med. Carter var 25 år da jeg ble født, og er 97 nå. Min far og mor ble nesten 89 og 84 år. Lenge før de døde hadde jeg blitt vant til å ha gamle foreldre. Da var jeg ikke eldst. Men nå har jeg blitt vant til å være eldst. Likevel, jeg er da ute hver dag. I dag skinte sola. Det var hvit nysnø over alt - den hadde ikke blitt svart i gatekantene engang. Alt mulig rart av tanker kan plutselig slå ned i hodet, samme hvor man er. Hvorfor det skjedde da vi gikk tur i dag, vet jeg ikke. Men jeg tenkte at, jeg lurer på om jeg noen gang - kommer til å tenke: «jeg må da ha blitt 80 år? Når skjedde det, egentlig?» Eller 73 eller 95. Det er så mye jeg tenker på nå.

< Vindustanker

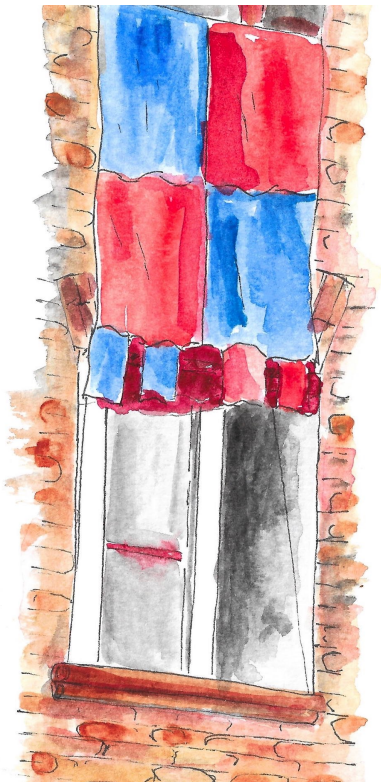

64

Den lille pjokken på 14 måneder: du sendte et bilde som du hadde tatt i barnehagen. Det var vel den tredje dagen. Gradvis skulle dere la han være der, lenger og lenger, uten deg. Nå har de funnet ut at kua blir lei seg når de tar kalven fra henne; og kalven blir lei seg. Men det er vel ikke noe lettere om vi bestemmer det sjøl. Du var jo også ny i barnehagen, da mor var med deg. Jeg syntes også at det var rart, å sende deg på skolen i første klasse. Men nå håper jeg at du er mer løsrevet enn jeg føler meg, når jeg ser pjokken sitte på fanget til hun førskolelæreren, og ser opp på deg. Og ser på meg, helt hit. Kanskje er det jeg som sitter der og ser på noen lys, sammen med henne, og vet samtidig at mor snart skal gå. Men det gikk jo bra. Pjokken trives - og storesøster er jo også der. Jeg kjenner at sjøl om det er både nødvendig og bra, så blir jeg nok aldri helt utlært i løsrivelse.

< Vindustanker

< Vindustanker

65

Jeg er ikke 72, engang. Da jeg begynte med disse tekstene var jeg ikke 70, engang. Jeg måtte se etter, for jeg husker ikke hva jeg skrev i de første tekstene. Jeg tror heller ikke at de har noen rød tråd som jeg kan nøste i: for å komme meg tilbake i tid. Jeg skal være glad om jeg en gang kan være - ikke 74, engang. Kanskje har vi en el-bil da? Kanskje har vi en ny bil helt til jeg ikke er 82, engang? Men har det egentlig noe å si om jeg gjentar meg sjøl? Eller må jeg lage et regneark for å holde styr på hva disse tekstene handler om? Jeg har programmert hele mitt liv, men holdt regneark på armlengdes avstand. Jeg fant en feil i en formel i et slikt i fjor. Det kan studentene som hadde fått prestasjonene sine listet opp, være glade for. Jeg håper jo at disse tekstene ikke vil la seg liste opp i et regneark. De har jo ikke tittel engang. Men nummer 65 handler likevel om 65, verken mer eller mindre.

< Vindustanker

66

Det har blåst i hele natt. Jeg titter ut av vinduet fra det lille rommet. Det blåser ennå. Treet vårt har nok mistet noen greiner. I går så vi at det lå noen på bakken, og på stien ovenfor huset. De som går på den stien når det er mørkt, kan se inn til oss. Men ikke så mye, og ikke så lenge. Og de ser jo ikke alt. Men nå ser jeg ut - greinene duver i vinden. Treet står i bakken, der oppe, og det ligger snø bak det, så jeg kan se hver grein. Av og til trosser de vindkastene når de kommer, og rister dem av seg. Man kan ikke vite hva som kommer, så det er lurt å ha god kontakt med stammen. Og rota. Og jorda. Men greinene vet kanskje ikke så mye om dette. Så får det bare blåse. Og vi som overlevde natta får vel rydde rundt treet. Sånn etter hvert, i alle fall. Gjøre klart for ennå en ny vår. Slik at du kan si: hør, som de piper!

< Vindustanker

67

Jeg vokste opp ved Mjøsa. Vi lærte tidlig at den var dyp. Der borte, ved skreia-fjella, fikk jeg inntrykk av at det bare stupte ned. Det er farlig fra veien og ned mot sjøen der ennå. Men det kommer stadig flere tunneler. Sjøen går helt ned til 450 meters dybde. For isen gravde sakte ut en fjord. Lenge før dette, hadde landskapet påført seg en lang rift. Sakte dramatisk - over millioner av år. (Like lenge som de to årene, som denne koronaen har vart.) Da vi gikk ut på isen om vinteren, var det alltid spennende. Vi kunne høre at det drønnet. Derfor var den ikke mer sikker - enn at det føltes usikkert. (I dag har vi hatt besøk av en hel familie som ikke har vært her siden forrige koronaoppslipp. Det var mer enn hyggelig. Og riktig. For nå har de hatt det, alle sammen. Jeg hørte ingen drønn. For jeg håper at det holder. Takk for besøket!)

< Vindustanker

68

Da var jeg 18 år. I 68. 1968. Jeg var i utlandet og utvekslet lydbånd med mor og far, søster og noen venner. Slike små spolebånd. Nå kalles de teip, jeg har noen i en boks. Min side av telefonsamtalen med mor og far og søster har jeg ennå. Jeg har digitalisert dem. Man ringte en gang på et år. Internett fantes ikke. Og mobil kom ikke før jeg var femti. I 2022 er jeg ikke 72 engang. Ikke før midt på året. Det er snart. Vi sier at ukene går så fort. Flott. Nå har de tatt av seg munnbindene, og jeg har ikke blitt syk. Fire vaksiner uten den vanlige immunresponsen. Da er en uke til, akkurat det: en frisk uke til. Men etter en uke har jeg jo også en uke mindre. Er det å brenne sitt lys i begge ender? Men jeg brenner det ikke, det brenner helt av seg sjøl. Da er det bra at jeg har noe å stå opp til. Ordentlige dager. Og uker. Og en varm kjæreste å bo sammen med. Så får tida bare gå så fort den vil. Og helst, ta oss med.

< Vindustanker

69

Jeg er i kjelleren og snekrer. Jeg har en radio her. (Ofte forteller jeg om det jeg har hørt, når jeg kommer opp igjen til deg. Akkurat som du gjør, når du forteller hva som skjer i boka du leser.) Nå har de begynt å spille en super sang. Og så akkurat nå da, når jeg skal starte fresen. Jeg tar på meg støvmaska. Og hekter øreklokkene ned fra kroken. De har også radio. Men det tar litt tid før den radioen kommer på. Jeg tviler på at jeg rekker det. Imens nyter jeg sangen i den andre radioen. Ok. Men så må jeg finne samme kanal på øreklokkene. Ok. Nå går siste del av sangen. Det er Hellbillies som synger. Om deg der oppe: «Den finast eg veit». Jeg rakk det. Nå synger han rett i ørene mine. Det kiler like mye, hver gang: «Nei, at e skulde ha slik tur, det e'kje te å tru. Når alt va slutt, og e skull gå, ve døra der stod du».

< Vindustanker

70

I går kveld fikk du to striper på covidtesten din. En stripe kvelden før, men du sa at du ville ta en ny test, for min del. Jeg har ikke testet meg i kveld, men jeg føler meg ok, og var negativ i går. Du måtte ta jenterommet og badet i andre etasje, og plutselig var vi fra hverandre. Fem meter og to dører. I dag tidlig satte jeg en vifte jeg hadde, foran ventilen på dagligrommet her oppe. Så flygende koronavirus blir sugd ut. Vi har sett hverandre mye i dag. Jeg har mitt kontor i andre etasje. Når jeg kommer opp med mat, kan jeg sitte her, og du der borte, og vi prater og kan se hverandre. Det er ikke noe koselig nede, jeg savner deg, sjøl om du er der oppe med covidforkjølelse. Ikke som for mange i Ukraina nå, som må komme seg vekk, og ikke vite til hvor. Pakke feriekofferten, holde godt i ei hånd, og dra. Bare dra. Unna. Rart at ikke jeg er smittet. Jeg blir det vel. Da blir det kroppen min som bestemmer. Med vennligsinnede våpen.

< Vindustanker

71

I helgene lager vi helg, men i resten av uka er også noen av dagene litt spesielle. Vi har fisk på tirsdag. Jeg spiser focaccia til lunsj, og du, noe annet, litt spesielt, på onsdag. Så er det hjemmelagd pizza på torsdag. Vi har ikke fredagstaco, men vi steker egne tortillalefser og har taco på lørdag. I helgene dekker vi på med gult servise. Og gul-grønne spisebrikker. Frokost, lunsj og middag. Da jeg dekket på til frokost i dag (det er lørdag), hadde jeg nettopp hentet avisa. Den kommer i papir, også, men vi leser den mest på nett. Den hadde et bilde av flyktninger i Ukraina. På vei ut av Ukraina. De står i kø for å komme inn på toget. Det går visst tog. Med gamle menn, unger, ungdommer og damer. Hjemme står det gule serviset i skapet i hjørnet på kjøkkenet. Spisebrikkene ligger igjen i skuffen. Og onsdagene, og lørdagene, de er igjen hjemme. Far, også. Så ja - jeg forstår at de er redde.

< Vindustanker

72

Det er urolige tider. Jeg har en bok som viser hvor feil vi ofte tar. Det står bedre til i verden enn vi tror. Likevel, de kan ikke bare begynne å bombe et land og etterlate noen byer halvfulle. Av både folk og bygninger. Og de som flykter kommer snart dit de ikke visste at de skulle. Vi skal ta godt imot dem. Vi ser ikke på starten av Dagsrevyen lenger, og ikke Kveldsnytt. Men vi fikk med oss en seksåring som sang i en kjeller, hvor de var i dagevis. Nå nettopp. Mens vi satt her, like ved, og ikke ville vite alt. Godt over passert grense, så fikk hun synge igjen. Synge for tusenvis, som klappet etterpå. Jeg tenker på mine barnebarn. Slik skal det ikke være. Jeg kjenner det i magen, i hele meg. Likevel, kan jeg bestille en modelltogvogn oppi alt dette? Jeg har denne korte banen, og det er plass til en vogn der. Ikke bare to lokomotiv. Det er en kort vogn, som kan dras av det korte lokomotivet - og det blir like langt som det lange. Tøft. Går det an?

< Vindustanker

73

Det kom mye snø i helga. Vi kommenterte nettopp at bladene på tulipanene hadde kommet langt. Men de greier seg nok. Bladene stikker opp gjennom snøen. Lurt å ikke prøve å redde dem nå. I dag skinner sola. Vi skal ut og gå en tur. Det er 0,9 grader i skyggen. Det er surt. Det vil si at det også er et drag av litt vind. Frakken må på. Jeg hadde ikke lagt bort noen vinterklær ennå, så det går greit. Vi kommer til å lure på hvor vi skal gå i dag. Vi kan gå rundt ved elva, eller ute langs sjøen. Vi kan gå opp bakkene og få litt mer pust og puls. Eller vi kan kjøre til utafor byen, det vil si oppover, og gå en tur i marka. Eller vi kan gå til byen. Eller til stasjon', for der er det en bladkiosk som selger togblader. Modelltog. Det var der jeg oppdaget det nye bladet for et par år siden. Etter det, spenningen om det har kommet et nytt. Ikke i forrige uke, i alle fall. Men nå er det ødelagt. Jeg har abonnert på bladet. Det ble halv pris. Likevel, det har sin pris.

< Vindustanker

74

Der borte sitter det en mann. Jeg merker at jeg har begynt å følge litt med han. Du kan ikke se han. Han er pent kledd, han ser ordentlig ut. Det ligger ingen mobiltelefon på bordet. Merkelig, siden han sitter alene. Men han har et blad. Et papirblad, som han har begynt med før vi satte oss ned. Noen sider går fortere unna enn andre. Så har han stoppet opp og lest mange av artiklene grundig. Du bestilte surdeig vegetar, og jeg focaccia. Ved siden av oss begge sitter to unge damer og prater på engelsk. Nei, hun ene er amerikansk. Endelig roper de opp kaffen din, cappuccino må vite. Hyggelig å spise lunsj ute. Det er jo oss, først og fremst. Han sitter og leser ennå. Han nesten stryker hver side i det han blar om. Nå er han visst ferdig, for han studerer forsiden. Oj, inn igjen. Ok, ferdig. —Så du han fyren som gikk nå, spurte jeg? Jeg fortalte hva den venstre øyekroken min hadde logget. —Han var så tydelig med. I denne romanen.

< Vindustanker

75

Jeg hørte en samtale på radioen i dag. «Hva skjer når forestillingen om Gud forsvinner?» Eller, hva mener en munk og en dame som er kirkehistoriker om de andre? Jeg tror munken mente at han visste best. For de uten gud ble livet det viktigste. De ikke har noe mer å se fram til. Døden er ikke lenger en ny start, men en slutt. Og hun var enig. Men, jeg trives mellom mine to evigheter, tenkte jeg. Jeg håper at jeg ikke blir redd. At jeg vil ønske den søvnen velkommen. Og livet-og-døden, sa de begge, blir ikke lenger et menneskelig fellesprosjekt som vi har hatt sammen i tusener av år. Når en munk dør, er det mange rundt, slik at han ikke er alene. Men, er ikke døden det ytterste alene, til og med på korset? Og de ga trøst, sa han. Hvorfor virket han da så sint? Men hvem skal trøste meg, når jeg ikke har noe mer å se fram til? Om jeg heller ikke ønsker det? Det blir jo de av dere som kan. Til jeg sovner igjen, og det som var livet mitt, blir deres.

< Vindustanker

76

På badet har vi en rullegardin i tynt bomullsstoff. Fargerike, liggende striper, som jeg nyter hver morgen, enten det er lys gjennom den, eller innenfra. For vi trekker den ned hver kveld. Nå er det vår, og sola står ennå ganske lavt. Plutselig merket jeg et svart blink på gardina. Egentlig la jeg ikke merke til det før andre, eller tredje gang. Pussig, tenkte jeg, kanskje er det måker eller kråker som flyr forbi? Som de kjappe svalene mellom steinhusene i Italia, utafor hotellvinduet. Huset vårt står med en bakke bak seg. Ovenfor er det en park med noen trær og en sti. På denne tida kommer sola fram der. Den skinner under trekronene, mellom stammene. Jeg slapp opp rullegardina og tittet opp. Å, ja! Akkurat i det jeg så opp, passerte det en person på stien der oppe. Sikkert på vei til jobb. Et lite sekund blendet personen for sola, som ennå noen minutter, strømmer denne filmen. Gjennom vinduet.

< Vindustanker

77

Problemet med å ha vært født i 1843 er at bildene viser dem som gamle hele livet. Som Grieg. Alle disse unge menneskene som dro til det som var et Europa-puslespill, de ser vi ikke mange bilder av. Av andre som er født i 1843 fant jeg Lukanin, hun var russisk medisiner og var i Zurich en periode. Koch kom fra kongedømmet Hannover og var mikrobiolog. Han måtte krysse hertugdømmet Braunschweig for å komme tilbake til Hannover og studiestedet Göttingen. Grieg dro til Leipzig, og det var ikke bare å ta fly. Fyodor Stravinsky var født i Minsk og studerte i Ukraina og Russland. Jernbanen begynte å bli utbygd, så her gikk det tog trukket av damplok på kryss og tvers. Men folkene ødela så mye. Og bygde opp. Og ødela. Og bygde opp igjen. Svaret var å ruste opp for å unngå neste ødeleggelse. Kanskje vi faktisk er gamle hele livet. Alle sammen.

< Vindustanker

78

For første gang i år er jeg ute og sykler. Jeg kjenner hvor greit det går, i alle fall nedover. Men jeg må trille noen av de slakke oppoverbakkene, for jeg skal levere en prøve på legekantoret. Jeg tenker på et forsidebilde fra en avis her om dagen. Alina kunne vært en av mine barnebarn. Heldigvis er søstera med. Og katta, godt klemt mellom dem. De kom i en evakueringsbuss fra Mariupol. Mora også. Det står ingen ting om faren. Alina ser tomt foran seg, og er sliten. Sliten. Utkjørt. Tom inni seg. Men det skinner likevel av henne. Ren og pen, hårbøyle og en liten øredobb. Så tenker jeg på bildene vi har sett derfra, og tallene, og rapportene. Alt kan visst ødelegges. Det er bare spørsmål om nok våpen, og nok med folk som er villige til å gjøre det. Og når de er ferdige, finnes det flere å drepe, andre steder. Jeg leste et sted at alle kriger tar slutt en gang. Alt for sent. For alt for mange. Joda, jeg fikk levert prøven. Og kom meg lett hjem igjen.

< Vindustanker

79

Nå kom jeg navnet til de jeg overnattet hos i New Jersey. Av og til har jeg lurt på det, for de var så hyggelige. Jeg var 18 år, og var på busstur med andre ungdommer. De var Mr. & Mrs. Roy H. Og her ser jeg, på den eldste brilleseddelen jeg har, at jeg begynte med briller da jeg var 34 år. Vi rydder. Begge to. Fordi vi har så alt for mange papirer. Spesielt jeg. Jeg har da også ryddet før. Men så går det noen år, og en del saker som syntes viktige før, har tapt seg. Vi kaster ikke papirene sånn direkte. Fremdeles står bæreposen der. Den har blitt tung. Når jeg er borte, blir det veldig lite av det som da er igjen, som dere trenger å ta vare på. Likevel, kanskje noe har mimreverdi, for dere også. Men det er jo nå jeg lever. Noe må være her for meg. Ta det fram om jeg skulle bli veldig glemsk. Kanskje dement. Slik at jeg kan komme på ting. Jeg sjekket forresten i gamle bilder. Jeg var visst 28 år, ikke 34.

< Vindustanker

80

Da jeg fylte seksti hadde en journalist faktisk skrevet et stykke om meg i avisa. Jeg syntes det var kjempegøy. Med bilde og alt. Da jeg fylte sytti, sto det ingen ting. Det var greit. Det var heller uvanlig med artikkelen fra ti år før. En av de sakene jeg syntes var rart da jeg kom til USA på sekstitallet, var at det sto så mye om folk i den lokale avisa. Jeg vet at Mum ringte til avisa og fortalte at vi skulle et sted, eller om vi hadde vært borte. Og de tok det inn. Det kunne være bare to linjer. Men det sto. Kanskje hadde denne journalisten vært i USA, og valgte å skrive om denne fyren, som hadde passert seksti. Nå, etter sytti går det fort til åtti, og kanskje til og med nitti. Vet ikke om 98 er noe mål. Som han onkelen jeg ikke vet så mye om. Han som ingen skrev om, sjøl om det hadde vært god grunn til det. Det var ingen skriveføre igjen som hadde kjent han lenge nok. Han hadde levd fra sin egen nekrolog.

< Vindustanker

81

Jeg tok en snarvei i dag. Egentlig var det ingen snarvei. Det var en omvei. Den gikk gjennom parken. Det var her jeg mistet husnøkkelen - rett ned i hvit snø. Da jeg oppdaget at den var borte, gikk jeg opp hit for å lete. Men jeg hadde ikke hørt at den traff bakken, så jeg fant ikke stedet. Hadde jeg hørt det, så hadde jeg ikke mistet den. Jeg fikk slipt ny nøkkel. Flere år etterpå kommer jeg fortsatt på dette, når jeg passerer her. Når jeg passerer det stedet jeg egentlig ikke vet hvor er. Jeg tenkte på det i dag, også. Kanskje er det fordi du sitter på toget, og er på vei hjem? Jeg spør, "hvor er toget nå?" Jeg leser svaret. Så bra. Nærmere. Og jeg tenker, om jeg mistet noe på det utestedet, da vi var tjue år. Der hvor du kanskje var. For jeg leter ennå. Etter den første dansen.

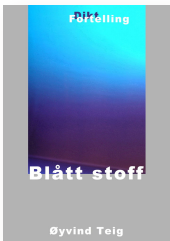
< Vindustanker

Andre bøker av Øyvind Teig

Blått stoff

2004

Tøyservietten og andre historier

2008

Og der sto, du

2012

Slappe observasjoner

2018

Vindustanker

Øyvind Teig: mikrotekster

ISBN 978-82-93982-02-9 (PDF, stående, *denne*)

ISBN 978-82-93982-00-5 (Trykt)

ISBN 978-82-93982-01-2 (PDF, som trykt)

ISBN 978-82-93982-03-6 (E-bok: ePUB, som trykt)

Gitt ut på ISBN-forlag i forfatterens navn.

© Øyvind Teig, Trondheim (29.6.2022)

Design, foto, akvareller og layout:
forfatteren.

Tekstkonsulent: *Mari Bull Jynge Teig*.

Layout i Pages, satt i Trebuchet MS.

Øyvind Teig er født i 1950 og bor i
Trondheim.

Fotoene er fra San Gimignano, Italia.

Se også www.teigfam.net/oyvind/home/boker/

